

[Lone Dybkjær]

indlæg med forskellige motiver til, at Sovjet nu faktisk også er blevet indstillet på – og måske mener det alvorligt – at trække sig tilbage fra Afghanistan. Jeg er sådan set enig i de ting, ministeren nævner, om end jeg måske ville vægte dem på en lidt anden måde. Det er klart, at presset hjemmefra spiller en rolle. Det er klart, at konflikten er en belastning for Sovjets internationale omdømme, og det er klart, at skal Sovjet gøre sig gældende på den internationale arena, sådan som der er tegn på at Sovjet gerne vil, er det nødvendigt for det at løse sit Afghanistanproblem, som vi måske kunne kalde det.

Men jeg synes, der er en ting, man kan tilføje, og som måske er vigtigere end noget andet. Mon ikke det er helt afgørende for, hvad Sovjet foretager sig, at der trods alt er et indre behov for ikke blot at skabe ro, men faktisk også at skabe overskud til, at forbrugsmulighederne for Sovjetbefolkningen kan få lov at udvikle sig? Selv om det måske ikke lyder særlig idealistisk, så er det måske ikke så dårligt endda, fordi menneskets vigtigste drivkraft måske er opfyldelsen af de virkelige indre behov.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne kvittere for udenrigsministerens fyldige, brede og velformulerede redegørelse som svar på denne fælles forespørgsel.

Jeg – og dermed CD – har følt mig dækket ind af hr. Bjørn Elmquist, der har optrådt som ordfører for forespørgerne. Jeg kan også tilslutte mig adskillige af de andre ordføreres bemærkninger og formuleringer, herunder ikke mindst hr. Per Stig Møllers. Jeg skal derfor på denne baggrund søge at korte min tale en kende ned.

I et meget fyldigt og ligeledes velformuleret foredrag i Udenrigspolitisk Selskab i forrige uge stillede udenrigsministeren det spørgsmål, hvem det er i Europa, som i øjeblikket har det internationale initiativ. Han svarede selv på sit retoriske spørgsmål og svarede selvfølgelig rigtigt, at det har Sovjetunionens hr. Gorbatsjov. Og det er så sandt, som det er sagt. Men det har også en ganske naturlig grund, for det er faktisk Sovjetunionen og derfor dennes leder, som har mest at lave om på. Skal der ske ændringer, må initiativet til ændringerne, som andre har påpeget som nødvendige i mange år, faktisk komme fra denne side.

I en kronik forleden i Berlingske Tidende skrev udenrigsministeren om en side af spørgsmålet følgende, jeg citerer fra kronikkens begyndelse:

»Det er de åbne vestlige samfunds succes i de sidste 40 år, der medfører denne ændring. De socialistiske lande søger at efterligne vore økonomier for at kunne følge med, når vi bevæger os ind i det næste årtusinds informations-samfund. De må omstrukturere deres ineffektive marxistisk-leninistiske samfund, og mange ulande ser som de mod Vest for at finde nye kapitalinvesteringer og ny teknologi.«

Det var på det økonomiske område, og jeg kan erklære mig ganske enig i udenrigsministerens vurdering. Noget lignende gælder i virkeligheden også international politik, magtpolitik og udenrigspolitik af enhver art. Initiativerne, som andre stater med de vestlige frie demokratier i spidsen har søgt at argumentere for i årtier, trænger sig så meget på, at pragmatikeren Gorbatsjov naturligt må være den, der på et eller andet tidspunkt responderer og siger: o.k., jeg kommer jer i møde. Der er derfor ikke nogen skam i for os andre, at det er fra den side, indrømmelserne gøres, for det er jo ganske nødvendigt.

Hvad jeg frygter, er den noksom berømte Gorbatsjoeffekt, altså den, der afledes af hans belevne, dygtige og pragmatiske måde, hans smil og hans kropssprog inkluderende hans hustru og hendes påklædning, som der er meget publicity og reklame for og i, at hr. Gorbatsjov dermed skal stå som fredsmageren. Jeg vil da indrømme, at jeg foretrækker en ledelse i Sovjetunionen, som vil redressere tidligere fejltagelser, frem for en, der vil fremture. Helt rigtigt!

Hr. Lasse Budtz citerede udenrigsminister Shultz, som efter et besøg i Moskva havde sagt, at han var sikker på, at Sovjet ønskede at trække sig tilbage fra Afghanistan. Jeg tror, at hr. Lasse Budtz selv og i hvert fald flere andre ordførere også gav den forklaring. Det er da klart, at han må være interesseret i det. Dels er krigen tabt for ham eller altså ikke vundet og ikke vindbar, dels koster den enormt i penge, værre i menneskeliv og desuden i internationalt omdømme. Hertil kommer, at der er sket og daglig sker forbrydelser, som må redresseres. Både ud fra politiske, økonomiske og almenmenneskelige motiver må Sovjetunionen selvfølgelig ønske at trække sig tilbage. Når det sker, skal det